

לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן, וְאֵיחֵי נַפְשׁ יִתְיַרְה, מַלְכוּת.

נִשְׁמָה דְּשִׁלְטָא בְיוֹמֵין דְּחוּלָא, עַל עֶבֶד יִי, אֵיחֵי מַכְסָא
הַכְּבוֹד. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (דף כ"ט ע"ב) מְאֵרֵי מַתְּנִיתִין, כָּל
הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מִתַּחַת כְּסֵא הַכְּבוֹד. וְרוּחַ דְּשִׁלְטָא בְיוֹמֵי דְּחוּל,
עַל עֶבֶד יִי, אֵיחֵי מַעְבְּדָא דְּמַלְכָא מְטַטְרוּ"ן, כְּלִיל שֵׁית סְדְרֵי
מִשְׁנָה, וְאֵיחֵי שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכְּסֵא. וְנַפְשׁ דְּשִׁלְטָא בְּחוּל, אֵיחֵי
מַכְסָא דִּין, סְנַדְלָפוּ"ן, תְּכַלֵּת שְׁבַעֲצִיעִית, כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתַּת הַסְּפִיר.
אֲבָל בְּרַתָּא דְּמַלְכָא. בְּכַסְתָּ, אֵיחֵי נַפְשׁ הַשְּׁכֵלִית, לֵיל שְׁמוֹרִים,
מִצָּה שְׁמוֹרָה, וְרוּחַ שְׁמוֹר לְקַבְּלֵיהָ אֵיחֵי יוֹם טוֹב, וְאֵיחֵי יוֹם
שַׁבָּת, זְכוּר וְשְׁמוֹר. בְּגִין דְּאֵיחֵי אֲצִילוֹת מַמְלְכוּת.

וְהַכִּי תִּלְמִידֵי חַכְמִים, בְּנוֵי דְּמַלְכָא וּמְטַרְוֵנִיתָא, אֶתְקַרְיָאוּ
שַׁבְּתוֹת וַיְמִים טוֹבִים, וְלִית לֹון מַדְלָחוֹן, דְּלָאו אֵינֹון
בְּעַלֵי מְלָאכָה, כְּשִׁאָר עֶבְדֵין בְּנוֵי דְּחוּלִין. אֲנָרָא דְּלָחוֹן בְּעַלְמָא
דִּין, וּבְעַלְמָא דְּאֵתֵי, לְעַנְנָא לֹון בְּכַל מִינֵי מְאָכֵל וּמִשְׁתָּה,
וְלֹאוּקְרָא לֹון בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין, כְּגוֹנָנָא דְּשַׁבָּת, דְּאֶתְמַר בֵּיה,
כְּבָרְהוּ בְּכִסּוֹת נְקִיָּה. כָּל מַה דְּעֶבֶד בְּרַ נֶשׁ לְשַׁבְּתוֹת וַיְמִים
טוֹבִים, אֵית לְמַעְבְּד לֹון.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְבַנְתַּת הַסְּפִיר. אֲבָל בַּת הַמְּלָךְ, בְּכַסְתָּ,
הִיא נַפְשׁ הַשְּׁכֵלִית, לֵיל שְׁמוֹרִים, מִצָּה
שְׁמוֹרָה, וְרוּחַ שְׁמוֹר כְּגוֹנָנָה הִיא יוֹם טוֹב,
וְהִיא יוֹם שַׁבָּת, זְכוּר וְשְׁמוֹר, מִשׁוּם
שֶׁהִיא אֲצִילוֹת מַמְלְכוּת.

וְכֵן תִּלְמִידֵי חַכְמִים, בְּנֵי הַמְּלָךְ
וְהַמְּלָכָה, נִקְרְאוּ שַׁבְּתוֹת וַיְמִים טוֹבִים,
וְאֵין לָהֶם מִשְׁלָחָם, שְׂאִינָם בְּעַלֵי מְלָאכָה
כְּמוֹ שְׂאָר הָעֶבְדִים בְּנֵי הַחֲלִין. שְׂכָרָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְעַנְג אֹתָם
בְּכַל מִינֵי מְאָכֵל וּמִשְׁתָּה, וּלְכַבְּדָם

וּמִנֵּי לְשִׁשֵׁי שְׁהוּא צְדִיק לְהִשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּזֶן, שֶׁהִיא נַפְשׁ יִתְרָה, מַלְכוּת.

הַנְּשָׁמָה שְׁשׁוּלְטַת בִּימוֹת הַחַל עַל עֶבֶד
ה' הִיא מַכְסָא הַכְּבוֹד, כְּמוֹ שְׁבַארוּהָ
בְּעַלֵי הַמִּשְׁנָה, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת
מִתַּחַת כְּסֵא הַכְּבוֹד. וְרוּחַ שְׁשׁוּלְטַת
בִּימוֹת הַחַל עַל עֶבֶד ה', הִיא מַעְבְּד
הַמְּלָךְ מְטַטְרוּ"ן, כּוֹלֵל שֵׁשׁ סְדְרֵי
מִשְׁנָה, וְהִיא שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכְּסֵא. וְהַנְּפֶשׁ
שְׁשׁוּלְטַת בִּימוֹת הַחַל הִיא מַכְסָא דִּין,
סְנַדְלָפוּ"ן, תְּכַלֵּת שְׁבַעֲצִיעִית, כְּמַעֲשֵׂה

וּמֵאֵן דְּמַחְלֵל שַׁבַּת חַיִּיב סְקִילָה. וְהָכִי מָאן דְּאַשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְא, חֻלְפָּה. וְהָכִי הוּא הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִי שְׁשׁוּנָה הַלְכוֹת, דְּמַחְלֵל תּוֹרְתֵיהּ. וְכָל שְׁכֵן הַמְּבֻזָּה לֵיהּ, כְּאִילוּ מְבֻזָּה שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדוֹת. וְאוּקְמוּהָ מֵאֲרֵי מַתְּנִיתִין, כָּל הַמְּבֻזָּה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאִילוּ כּוֹפֵר בְּעֵיקָר.

וּכְגֻוּנָא דְכָל מְאִנֵּי בֵית הַמִּקְדָּשׁ וְאֶתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ, הָכִי כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁמָשִׁי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, אֶתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ. וְתַלְמִידֵי דְרַב דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל אַבְרָם דְּגוֹפָא, אֶתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. וְרוּא דְּמַלְאָה קָא רָמִיז בְּהוּן, (שְׁמוֹת כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרָכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים. וּמְטַטְרוּן, אֶת וּמִשְׁרִיין דִּילָהּ, צְרִיכִין לְקַרְבָּא לֹון קַרְבְּנָא קָדָם י"י בְּכָל לַיְלָא.

עֲשִׂיָה לְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, דָּא קַבְּלַת יְסוּרִין דְּעֲנִיּוֹת לְתַלְמִיד חֲכָם אִיהוּ מוֹת לְגוֹפָא דְּבַעֲרִין. דְּמוֹזָנָא דְּאוֹרֵייתָא, אִיהוּ מוֹזָנָא דְּנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וּנְפֻשָׁא שְׁכָלִיִים, דְּאֵינּוֹן כַּהֵן לוֹי וְיִשְׂרָאֵל. כַּהֵן בֵּיהּ י', חֲכָמָה וּדְאִי. לוֹי,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

חֲכָמִים נִקְרָאִים קֹדֶשׁ. וְתַלְמִידֵי רַב, שְׁהֵם כְּנֶגֶד אֵיבְרֵי הַגּוֹף, נִקְרָאוּ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. וְסוּד הַדְּבָר רְמוּז בְּהֵם, (שְׁמוֹת כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרָכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים. וּמְטַטְרוּן, אֶתְהָ וּמַחְנוּתֵיהּ, צְרִיכִים לְהַקְרִיבֵם קַרְבָּן לְפָנֵי ה' בְּכָל לַיְלָה.

עֲשִׂיָה, לְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, זו קַבְּלַת יְסוּרִים שֶׁל עֲנִיּוֹת לְתַלְמִיד חֲכָמִים, שֶׁהוּא מוֹת לְגוֹף הַבְּהֵמוֹת. שְׁמוֹזָן הַתּוֹרָה הוּא מוֹזָן שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה וְרוּחַ וּנְפֻשׁ הַשְּׁכָלִיִים, שֶׁהֵם כַּהֵן לוֹי וְיִשְׂרָאֵל. כַּהֵן בּו' י', חֲכָמָה וּדְאִי. הַלוֹי בּו' ה',

בְּלִבוֹשִׁים יָפִים כְּמוֹ שַׁשְׁבַּת, שְׁנֵאמַר בָּהּ, כְּבָדְהוּ בְּכֶסֶת נִקְיָה. כָּל מַה שְׁעוֹשֶׂה אָדָם לְשַׁבְּתוֹת וַיִּמִּים טוֹבִים, יֵשׁ לַעֲשׂוֹת לָהֶם.

וּמִי שֶׁמַּחְלֵל שַׁבַּת חַיִּיב סְקִילָה. וְכֵן מִי שֶׁמְשַׁתְּמֵשׁ בְּכַתֵּר חוּלְפָּה. וְכֵן מִי שֶׁמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִי שְׁשׁוּנָה הַלְכוֹת, שֶׁמַּחְלֵל אֶת תּוֹרָתוֹ. וְכָל שְׁכֵן הַמְּבֻזָּה אוֹתוֹ, כְּאִילוּ מְבֻזָּה שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדוֹת. וּפְרֻשָׁה בְּעַלֵּי הַמְשָׁנָה, כָּל הַמְּבֻזָּה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאִילוּ כּוֹפֵר בְּעֵיקָר.

וּכְמוֹ שֶׁכָּל כְּלֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ שְׁנִקְרָאוּ קֹדֶשׁ, כֵּךְ כָּל אוֹתָם שֶׁמִּשְׁמָשִׁים תַּלְמִידֵי

בִּיהַ ה', תְּבוּנָה. יִשְׂרָאֵל, בִּיהַ דַּעַת, וְדָא ו'. נֶפֶשׁ יְתִירָה, ה' בְּתַרְאָה, רמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. וְתוֹרָה דָּא אָדָם, הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. וְדָא כָּלִיל שְׁמָא מְפָרֵשׁ, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. הַאי אִיהוּ אֲוֵרִיתָא מְזוּנָא לְאָדָם, בְּד' אַנְפִּין דִּילִיהּ. מְזוּנָא דְבַעֲיָרָן, נְהֻמָּא וְחֻמְרָא וּבִשְׂרָא, וְכָל מִינֵי פִירוֹת, (קהלת ז) זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ בַּר נֶשׁ, לְקַרְבָּא בְּכָל לֵילֵיא, קַרְבָּן נֶפֶשׂא וְרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא דְבַעֲיָרָן, קָדָם יי'. וְיִתְוֹדֶה בְּכַמְה מִינֵי וְדוּוּיָן, וְיִסְלַק לֹון בְּמַחְשַׁבְתִּיהּ, קַרְבָּנָא קָדָם יי'. לְאַפְקָא לֹון בְּקַרִּיאַת שְׁמַע, (בלב אהד) לְקַמֵּי קֹדֶשׂא בְּרִיךְ הוּא, וְיַפִּיק רוּחִיהּ דְדַפִּיק בְּעַרְקִין דְלִבָּא. נֶפֶשׁ, יְכוּיָן בְּשַׂרְפָתָהּ, וּבִשְׁחִיטָתָהּ, וּבְגַחֲרִיתָהּ, דִּהוּוּ נְחִירִין פְּהִנְיָא, הָדָא הוּא דְכֶתִיב וּמֶלֶךְ אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוֹל עַרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל. וְהֵינּוּ חֲנֻקָּה. וְתַלְתָּא מִיתוֹת אֱלִין, הוּוּ בְּמַרְה סוּמְקָא, יְרוּקָא, אֹוּכְמָא. דְּאֵינּוּן בְּכַבֵּד בְּמַרְה בְּטַחּוּל, וְאֵינּוּן כַּתְּלַת קְלִיפִין דְּאֵנּוּזָא.

לשון הקודש

בְּמַחְשַׁבְתוֹ קַרְבָּן לִפְנֵי ה'. לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּקַרִּיאַת שְׁמַע (בלב אהד) לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיוֹצִיא אֶת רוּחוֹ שְׂדוּפֵק בְּעוֹרְקֵי הַלֵּב. הַנֶּפֶשׁ, יְכוּיָן בְּשַׂרְפָתָהּ וּבִשְׁחִיטָתָהּ וּבְגַחֲרִיתָהּ, שְׁהִיוּ הַכֶּהֱנִים נוֹחֲרִים, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּמֶלֶךְ אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוֹל עַרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל. וְהֵינּוּ חֲנֻקָּה. וְשִׁלֵּשׁ הַמִּיתוֹת הִלְלוּ הָיוּ כְּמוֹ מַרְה אֲדַמָּה, יְרַקָּה וּשְׁחַרְהָ, שְׁהֵם בְּכַבֵּד, בְּמַרְה וּבְטַחּוּל, וְהֵם בְּשִׁלֵּשׁ קַלְפוֹת הָאֵנּוּזָא.

תְּבוּנָה. יִשְׂרָאֵל בּוֹ דַּעַת, וְזוֹ ו'. נֶפֶשׁ יְתִירָה, ה' אַחֲרוּנָה, רמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. וְתוֹרָה זֹו אָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. וְזֶה כּוֹלֵל אֶת הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. זֶהוּ הַתּוֹרָה מְזוּן לְאָדָם בְּאַרְבַּע הַפְּנִים שְׁלוֹ. מְזוּן הַבְּהֻמוֹת לְחֵם וְזִין וּבִשְׂרָא וְכָל מִינֵי פִירוֹת, (קהלת ז) זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ אָדָם לְהַקְרִיב בְּכָל לֵילָה קַרְבָּן נֶפֶשׁ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל בְּהֻמוֹת לִפְנֵי ה', וְיִתְוֹדֶה בְּכַמְה מִינֵי וְדוּוּיָם, וְיַעֲלֶה אוֹתָם

וְקוֹדֶם דָּא, יתקן מזבח אבנים, ויכוין למעבדה סקילה, ממרה
 חוורא, דשלטת בכנפי ריאה, באינון סרכות דאלין
 בעירן תפוסין תמן. ונחיתת אשא תכלא, וישעי לון, ויהון חיוון
 ובעירן ועופין דכיון, לקרבא ליי, ולשרייא שמייה עלייהו.
 ביהווא זמנא יתקיים בהו, (דברים ד) ואתם הדבקים בניי אלהיכם
 חיים. ויהון פסוסיא דרכיב מאריה עלייהו, הדא הוא
 דכתיב, (חבקוק ג) כי תרכב על סוסיד מרכבותיד ישועה, ובהווא
 זמנא (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי.

וּתְלָמִיד חָכֵם אִיהוּ שְׁקִיל לְכָל מְאָרֵי תוֹרָה, וְהָכִי צְרִיךְ
 לְמַהוּי שְׁקִיל גְּרָמִיָּה מִסְטָרָא דְאֹרִייתָא, וּמִסְטָרָא
 דְּאֲבָרִים דְּגוּפָא, צְרִיךְ לְמִשְׁקַל גְּרָמִיָּה לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ. כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ מְאָרֵי מַתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצֻמוֹ, כְּאֵלּוּ כָּל
 הָעוֹלָם כָּלוּ תְלוּי בּוּ. ויכוין בנפשיה וברוחיה ובנשמתיה,
 לְמַעַבְד לון קרבנין, עם כל בני עלמא. וקודשא בריך הוא
 מְצַרֵּף מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂהָ. וּבְדָא אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי.
 קְמוּ כְּלָהוּ תְנַאֲיִן וְאִמּוּרָאִין לְגַבִּיָּה, וְאִמְרוּ כְּלָהוּ בְּקִלָּא חֲדָא,

לשון הקודש

וּתְלָמִיד חָכֵם שְׁקִיל לְכָל בְּעָלֵי
 הַתּוֹרָה, וְכֹךְ צְרִיךְ לְשַׁקֵּל עֲצֻמוֹ מִצְדָּה
 שֶׁל הַתּוֹרָה, וּמִצְדָּה הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף
 צְרִיךְ לְשַׁקֵּל לְעֲצֻמוֹ לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ,
 כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹךְ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, לְעוֹלָם
 יִרְאֶה אָדָם עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ
 תְלוּי בּוּ. ויכוין בנפשו וברוחו ובנשמתו
 לְעִשׂוֹת אוֹתָם קְרִבּוֹת עִם כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרֵּף
 מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂהָ. וּבְזֵה, אָדָם
 וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. קְמוּ כָּל הַתְּנַאֲיִם
 וְהִאֱמוּרָאִים אֵלָיו, וְאִמְרוּ כָּלָם בְּקוֹל

וְקִדְּם לְכֹן יתקן מזבח אבנים, ויכוין
 לְעִשׂוֹת סְקִילָה מִמְרָה הַלְבָנָה שְׁשׂוּלְמַת
 בְּכַנְפֵי רִיָּאָה בְּאוֹתָן סְרְכוֹת שְׁאוֹתָן
 הַבְּהֵמוֹת תְּפוּסוֹת שָׁם. ויורדת אש
 תכלת ומכלה אותם, ויהיו החיות
 וְהַבְּהֵמוֹת וְהָעוֹפוֹת טְהוּרִים לְקָרֵב לְה'
 וְלְהַשְׁרוֹת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם. בְּאוֹתוֹ זְמַן יתקיים
 בָּהֶם, (דברים ד) ואתם הדבקים בה'
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. ויהיו כמו סוס שאדונו
 רוכב עליו. וְהוּא שְׁפָתוֹב (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב
 עַל סוּסִיד מִרְכַּבְתִּיד יְשׁוּעָה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן
 – אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

אַנְתָּה הוּא רְעִיָא מְהִימְנָא, דְּאִית לָךְ רִשׁוּ לְמַעְבַּד כּל דְּא, דְּאַנְתָּה שְׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּא שְׁלַח לָךְ קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא בִּינִיָּהוּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

תּוֹסַפְתָּא

(ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה. אָמַר רַבִּי חֵיָא, הָאִי קָרָא אֲזִיקִימְנָא לִיה בְּהָאִי גְוֹנָא, זֹאת תּוֹרַת: דְּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה דְּא מִחֲשֻׁבָּה רְעָה, דְּאִיהִי סְלָקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נֶשׁ, לְאַסְטָאָה לִיה מֵאַרְחָא דְּקִשׁוּט. הִיא הָעוֹלָה: הִיא הִיא דְּסְלָקָא וְאַסְטָיָה לִיה לְבַר נֶשׁ, בְּעִי לְאַזְקָדָא לִיה (דף ז' ע"א) בְּגוּרָא. בְּגִין דְּלָא יִתְיַיְחֵיב לִיה דּוּכְתָא לְאַסְטָאָה, וּבְגִין כְּדָּ עַל הַמְזֻבָּח כּל הַלִּילָה. מֵאֵן לִילָה. דְּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי זֹאת לְאַתְדַּכְּאָה בַּר נֶשׁ מִתְּהוּא רְעוּתָא.

עַל מוֹקְדָה, בְּגִין דְּנָהַר דִּי גוּר אִיהוּ אַתְר לְאַזְקָדָא, לְכָל אִינּוּן דְּלָא קִיָּיְמִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, דְּהָא עָאֲלִין לֹזֵן בְּתֵהוּא גוּרָא דְּדְלִיק וּמַעְבְּרִי שׁוּלְטָנִיחוּן מַעְלָמָא. וּבְגִין דְּלָא תִשְׁלוּט (ס"א אַזְטָרִיד) עַל מוֹקְדָה כָּל הַלִּילָה, וְאַתְפְּפִיָּא וְלָא שְׁלָטָא. (ע"כ תּוֹסַפְתָּא).

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אוֹתוֹ פָּאֵשׁ, כְּדִי שְׁלָא יִנְתֵן לוֹ מְקוֹם לְהַשְׁטִין. וְלָכֵן, עַל הַמְזֻבָּח כָּל הַלִּילָה. מִי הַלִּילָה? זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא זֹאת, לְטַהַר אֶת הָאֲדָם מֵאוֹתוֹ רְצוּן.

עַל מוֹקְדָה, מְשׁוּם שְׁנַהַר דִּיעוּר הוּא מְקוֹם לְשַׂרְף אֶת כָּל אֵלוֹ שְׁלָא עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, שְׁהֵרִי מְכַנְסִים אוֹתָם לְאוֹתָהּ אֵשׁ בּוֹעֶרֶת וּמַעְבִּירִים אֶת שְׁלִיטָתָם מִן הָעוֹלָם. וּכְדִי שְׁלָא תִשְׁלָט, (צִדִּיק) עַל מוֹקְדָה כָּל הַלִּילָה, וְתַכְנַע וְלָא תִשְׁלָט.

(ע"כ תּוֹסַפְתָּא).

אַחַד: אַתָּה הוּא הָרוּעָה הַנְּאָמֵן שְׁנִיש לָךְ רִשׁוּת לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל זֶה, שְׁאַתָּה שְׁקוּל לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּמְשׁוּם כְּדָּ שְׁלַח אוֹתָךְ הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינֵיהֶם. (ע"כ

הַרְעִיא מְהִימְנָא).

תּוֹסַפְתָּא

זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה. אָמַר רַבִּי חֵיָא, אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאַרְגּוֹ בְּגוֹן הַזֶּה: זֹאת תּוֹרַת – זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעֹלָה – זֶה מִחֲשֻׁבָּה רְעָה, שְׁעוֹלָה עַל רְצוֹנוֹ שֶׁל אָדָם לְהַסִּיטוּ מְדַרְדְּרָה הָאֲמֵת. הִיא הָעֹלָה – הִיא הִיא שְׁעוֹלָה לְהַסִּיט עַל הָאָדָם, וְרוּעָה לְשַׂרְף

בְּתִיב (מלכים א יט) וְהִנֵּה יְיָ עֹבֵר וְגו' וְרוּחַ גְּדוּלָה וְחֹזֶק וְגו'. רוּחַ גְּדוּלָה דְאַמְרָן, וּבְתִיב לֹא בְרוּחַ יְיָ. וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ דְּבְתִיב, (יחזקאל ג) וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל. הֲרֵי רַעַשׁ אֲבִתְרִיהַ דְרוּחַ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ, דָּא הוּא דְבְתִיב (דניאל ז) נִהַר דֵּי נוֹר נְגִיד וְנִפְק מִן קַדְמוֹהֵי וְגו'.

רְבִי יִצְחָק אָמַר הֵינְנו דְּבְתִיב, (יחזקאל א) וְדַמּוּת הַחַיּוֹת מְרִאִיהֶן כְּגַחְלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמִרְאֵה הַלְּפִידִים הִיא מִתְהַלְכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בְּרָק וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה. קוֹל דָּא, קוֹל בְּתִרְאָה, דְּהוּא דְמָמָה, דְּלִית לָהּ מְלָה פְּרָטָא, אֲלָא הִיא דְמָמָה מְגַרְמָה. וְכַד מִתְכַּנְּשֵׁי עָלֶיהָ, הִיא אֲשַׁתְּמַע בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, וּבְכֻלְהוּ מְזֻדְעָזְעֵי מְנַה. דְּמָמָה דְקָה, אֲמַאי הִיא דְקָה. בְּגִין (ס"א דאיהו) (דאיהו) זְעִירָא מְכֻלָּא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

בְּתִיב (מלכים א-יט) וְהִנֵּה ה' עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוּלָה וְחֹזֶק וְגו'. רוּחַ גְּדוּלָה שְׁאֲמַרְנָנּוּ, וּבְתִיב לֹא בְרוּחַ ה'. וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ, שְׁכֵתוֹב (יחזקאל א) וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל. הֲרֵי רַעַשׁ אַחַר הָרוּחַ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ, וְהוּ שְׁכֵתוֹב (דניאל ז) נִהַר דֵּינּוֹר יוֹצֵא וְשׁוֹפַע מִלְּפָנָיו וְגו'.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, הֵינְנו שְׁכֵתוֹב (יחזקאל א) וְדַמּוּת הַחַיּוֹת מְרִאִיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמִרְאֵה הַלְּפִידִים הִיא מִתְהַלְכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בְּרָק. וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה, הַקּוֹל הַזֶּה קוֹל אַחֲרוֹן, שְׁהוּא דְמָמָה דְקָה, שְׁאִין לָהּ דְבַר פְּרָט מְשֻׁלָּה, אֲלָא הִיא דוּמָמָת מַעֲצָמָה. וּבְשִׁמְתוֹכְנָסִים עָלֶיהָ, הִיא

רַבִּי חֵיָא אָמַר, אִשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזֻבַּח לֹא
תִּכְבֶּה, דָּא אִשׁוּ דִּי צַחֲקָא. דְּכִתִּיב, (בראשית
כב) הִנֵּה הָאִשׁ וְהָעֵצִים, וְהֵינּוּ אִשׁ תָּמִיד, דְּקִיּוּמָא
תְּדִיר. וְהָעֵצִים, אֵלֶיךָ עֵצִים דְּאַבְרָהָם, דְּכִתִּיב וּבָעַר
עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים פּוֹכֵר פּוֹכֵר.

תַּנּוּן, מֵאִשָּׁא דִּי צַחֲקָא נָגִיד וּמְטִי לְהַאי מְזֻבַּח,
וְנִפְיָא וְנוֹמְרָא חַד לְסִטְרָא מְזֻרְחָא, וְנוֹמְרָא חַד
לְסִטְרָא מְעָרְבָא, וְנוֹמְרָא חַד לְסִטְרָא צְפוֹן, וְנוֹמְרָא חַד
לְסִטְרָא דְרוֹם, לְד' זְווֹיִין דְּמַדְבַּחָא, וְכֵהֵנָּה אֶסְתַּר
לָהּ לְד' זְווֹיִין.

בְּמַדְבַּחָא (ס"א במזרח) אֵת כָּבֵשׁ חַד, בְּדַרְגִּין
יְדִיעֵן. וְדַרְגָּא תַתָּא, מְטִי וְנַחֲתִית
לְתַהוּמָא עֲלָא, מִגּוֹ שִׁית חַד. וּבְשַׁעֲתָא דְאֵינוֹן

לשון הקודש

שְׁנֵינוּ, מֵהָאִשׁ שֶׁל יִצְחָק שׁוֹפֵעַ וּמִגִּיעַ
לְמִזְבֵּחַ הַזֶּה, וְיוֹצֵאת גַּחְלֵת אַחַת לְצַד
מְזֻרְחָא, וְגַחְלֵת אַחֶרֶת לְצַד מְעָרְבָא, וְגַחְלֵת
אַחַת לְצַד צְפוֹן, וְגַחְלֵת אַחַת לְצַד דְרוֹם,
לְאַרְבַּע קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, וְהַכֹּהֵן מְסוּבֵב
אוֹתָהּ לְאַרְבַּע קַרְנוֹת.

בְּמִזְבֵּחַ (במזרח) יֵשׁ כָּבֵשׁ אֶחָד בְּדַרְגִּי
יְדוּעוֹת, וְהַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה מִגִּיעָה
וְיוֹרֶדֶת לְתַהוֹם הָעֲלִיּוֹן, מֵתוֹךְ שֵׁשׁ אַחַת.

נִשְׁמַעַת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְכֻלָּם מְזוֹדְעוּעִים
מִסְּנָה. דְּמָמָה בְּקָה, לְמָהּ הִיא בְּקָה?
מִשׁוֹם (שְׂהִיא) (שְׂבָאָה) הַקְּטָנָה מִבְּלָן.
רַבִּי חֵיָא אָמַר, אִשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל
הַמְזֻבַּח לֹא תִכְבֶּה – זֶה אִשׁוּ שֶׁל יִצְחָק,
שְׁכֵתוֹב (בראשית כב) הִנֵּה הָאִשׁ וְהָעֵצִים,
וְהֵינּוּ אִשׁ תָּמִיד, שְׁעוֹמֶדֶת תָּמִיד. וְהָעֵצִים
– אֵלוּ הָעֵצִים שֶׁל אַבְרָהָם, שְׁכֵתוֹב וּבָעַר
עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים פּוֹכֵר פּוֹכֵר.

גוֹמְרִין מָטוּ לְד' זְוויִין, חַד זִיקָא אֶתְעַר וְנַחִית
לְהַהוּא תְהוּמָא עֲלָאָה.

וּבְהַהוּא אֶתֶר, אִית חַיִּילִין חַיִּילִין דְּאֶמְרֵי קְדוּשָׁא,
בְּקַל רַב עֲלָאָה. וּמִסְטָרָא אַחְרָא אֶמְרֵי
קְדוּשָׁא, בְּקַל נְעִימוּתָא עֲלָאָה. וּמִסְטָרָא אַחְרָא,
חַיִּילִין אַחְרַנִּין דְּאֶמְרֵי קְדוּשָׁא. וְכֵן לְד' זְוויִין. שִׁית
מָאָה אֶלְפֵי רַבּוּן חַיִּילִין בְּכָל זְוויִיא אֲשַׁתְּבַח,
וְעַלֵּיהוּ חַד מְמַנָּא, וּכְלָהוּ מִתְּלַבְּשֵׁי אַפּוּדָא, וְקַיִימֵי
לְסִדְרָא פּוֹלְחָנָא דְּמִדְבַּחָא לְקַבֵּל תַּתְּאֵי.

בְּאַתֶּר אַחְרָא מִשְׁתַּכְּחֵי גַלְגְּלֵי יַמָּא דְּנַהֲמִין,
וְנַחֲתִין בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, וְתַמָּן חַיִּילִין אֶמְרִין
בְּקַל נְעִימוּתָא, (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ.
וּכְלָהוּ מִשְׁבְּחֵי בְּשִׁירְתָּא, וְלֹא מִשְׁתַּכְּבֵי בִּימְמָא
וּבְלִילֵיא, וּכְלָהוּ מִסְדְּרֵי שְׁבַחָא בְּקַל נְעִימוּתָא.

לשון הקודש

נִמְצְאִים, וְעַלֵּיהֶם מְמַנָּה אַחַד, וּכְלָם
לְבוּשִׁים אַפּוּד, וְעוֹמְדִים לְסִדְר עֲבוּדַת
הַמִּזְבֵּחַ כְּנֶגֶד הַתַּחֲתוֹנִים.

בְּמִקוֹם אַחַר נִמְצְאִים גַּלְגְּלֵי הַיָּם שְׁנוֹהֵמִים
וְיוֹרְדִים בְּדַרְגּוֹת יְדוּעוֹת, וְשֵׁם צְבָאוֹת
שְׂאוֹמְרִים בְּקוֹל נְעִימוּת, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'
מִמְּקוֹמוֹ. וּכְלָם מִשְׁבַּחִים בְּשִׁירָה וְלֹא
שׁוֹקְטִים בַּיּוֹם וּבְלַיְלָה, וּכְלָם מִסְדְּרִים
שְׁבַח בְּקוֹל נְעִימוּת.

וּבְשַׁעֲה שְׂאוֹתָן הַנְּחָלִים מְגִיעוֹת לְאַרְבַּע
הַקְּרַנּוֹת, רוּחַ אַחַת מִתְּעוֹרְרַת וְיוֹרְדַת
לְאוֹתוֹ הַתְּהוֹם הָעֲלִיּוֹן.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ צְבָאוֹת צְבָאוֹת
שְׂאוֹמְרִים קְדוּשׁ בְּקוֹל גְּדוֹל עֲלִיּוֹן. וּמִצַּד
אַחַר אוֹמְרִים קְדוּשׁ בְּקוֹל נְעִימוּת
עֲלִיּוֹנָה. וּמִצַּד אַחַר צְבָאוֹת אַחֲרִים
שְׂאוֹמְרִים קְדוּשׁ, וְכֵן לְאַרְבַּע הַקְּרַנּוֹת.
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רַבּוּת צְבָאוֹת בְּכָל קֶרֶן

**בְּאַתֵּר אַחֲרָא, מִשְׁתַּכַּחֵי חֵילִין חֵילִין, קַיִימִין
בְּדַחִילוֹ בְּזִיעַ בְּרֵתָת, בְּמָה דְאַתֵּ
אָמַר (יחזקאל א) וְנִגְהָ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם. (וְגַבְהָ לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם). וְכִלְהוֹ מִסְתַּכְּלֵי לְגַבֵּי הַהוּא מִדְּבַחָא דְלַעִילָא.**

**וּבְשַׁעֲתָא דְמָטִי אִשָּׁא דִּיצְחָק עַל גַּבֵּי מִדְּבַחָא,
בְּמָה זִיקִין סְלָקִין וְנִתְתִין לְכָל עֵיבֵר,
וּמִתְלַהֲטִין מִנִּיְהוּ, בְּמָה תְקִיפִין מְאִרֵי דְחִילָא,
גִּיבְרִין דְעֵלְמָא. וְאַלְמָלָא דְכַהֲנָא קָאִים עַל מִדְּבַחָא,
וּמְסֻדֵר אָעִין, לָא יְכִיל עֵלְמָא לְמִיקָם קְמִיְהוּ.
מֵאֲלִין גּוֹמְרִין וְזִיקִין דְנִפְקִין, מִתְלַהֲטִין גַּבִּיהוֹן
דְאֵינוֹן חֵינוֹן, בְּמָה דְאַתֵּ אָמַר וְדַמוֹת הַחַיּוֹת
מְרִאִיהֶם בְּגַחֲלֵי אִשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמִרְאָה הַלְפִידִים.**

**מִסְטָרָא דִימִינָא דְאֵינוֹן חֵינוֹן, אֲתַעֵר רוּחָא תְרָא
מִלַּעִילָא, נָשִׁיב וְיָתִיב בְּהַהוּא אִשָּׁא,**

לשון הקודש

בְּמִקּוֹם אַחַר נִמְצְאִים צְבָאוֹת צְבָאוֹת,
עוֹמְדִים בְּפַחַד, בְּזִיעַ, בְּרֵתָת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְנִגְהָ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם.
(וְגַבְהָ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם). וְכִלְהוֹ מִסְתַּכְּלֵים אֶל
אוֹתוֹ מִזִּבְחַת שְׁלֹמֹעֲלָה.
**וּבְשַׁעֲתָא שְׁמַגִּיעָה הָאִשׁ שֶׁל יִצְחָק עַל
גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, כְּמָה זִיקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים
לְכָל עֵבֵר, וְלוֹהֲטִים מֵהֶם כְּמָה תְקִיפִים**

בְּעֵלֵי כַח, גְּבוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְאַלְמָלָא
שֶׁהִכְהֵן עוֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ וּמְסֻדֵר עֲצִים,
לֹא יְכוּל הָעוֹלָם לַעֲמֹד לִפְנֵיהֶם. מֵאֲלָה
הַגַּחֲלִים וְהַזִּיקִים שְׂיוֹצְאִים, לוֹהֲטִים
גַּבִּיהֶם שֶׁל אוֹתָן חַיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וְדַמוֹת הַחַיּוֹת מְרִאִיהֶם בְּגַחֲלֵי אִשׁ
בְּעֲרוֹת כְּמִרְאָה הַלְפִידִים.
מִצַּד יָמִין שֶׁל אוֹתָן הַחַיּוֹת מִתְעוֹרֶרֶת

וּמִתְלַהֲטָא וּמִתְבְּסָמָא, וְלֵהִיט, וְשָׂכִיךְ בְּזִיּוּא
 יִקְרָא, וְנִהִיר לְכַמָּה חֵיילין דְּקַיִמִין בְּסִטְרָא
 דִּימִינָא. מִסִּטְרָא דְשְׂמַאלָא, אֲתַעַר רוּחָא אַחְרָא
 תְּקִיפָא, מִתְבָּר טַנְרִין, וְנָשִׁיב (ס"א וְתִיב) בְּתַחוּא
 אִשָּׁא, וְאֲתַתְקַף וְאֲתַנְבֵּר. כְּדִין אֲתַלְבֵּשׁ מִינֵיה
 הַהוּא רוּחָא דְמִסִּטְרָא דְשְׂמַאלָא, וְנִהִיר (ס"א וְלֵהִיט)
 לְכַמָּה חֵיילין דְּקַיִמִין לְתַחוּא סִטְר. וְכֵן לְאַרְבַּע
 סִטְרִין, לְד' מִשְׁרִיין. וְכִלְהוּ מִתְבְּסָמָן בְּשַׁעֲתָא
 דְכַהֲנָא סָלִיק עַל מִדְבַּחָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא תַרִּין מִדְבַּחָאן אֵינֻן לְתַתָּא, וְתַרִּין
 לְעֵילָא. חַד פְּנִימָאָה דְכֻלָּא, (דף ל' ע"ב) דְּמִתְקַרַּב
 בֵּיהּ קְטָרֶת פְּנִימָאָה, וְדַקָּה. קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא,
 וְכַהֲנָא עֲלָאָה מְכֻלָּא, אֲתַקְשֵׁר (נ"א אֲקַטֵּר) קְטוּרֶתָא דָּא,
 בְּקְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, וְדָא אֲתַקְרִי מִזְבַּח הַזֹּהֵב,

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁעוּמָדִים בְּאוֹתוֹ צַד, וְכֵן לְאַרְבַּעַת
 הַצְּדָדִים, לְאַרְבַּע מַחֲנוֹת. וְכֻלָּם
 מִתְבְּשָׂמִים בְּשַׁעָה שְׁהַכְּהֵן עוֹלָה עַל
 הַמִּזְבֵּחַ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת הֵם לְמִטָּה,
 וְשְׁנַיִם לְמַעְלָה, אֶחָד פְּנִימִי שֶׁל הַכֹּל,
 שְׁנִיבְרָבָת בּוֹ הַקְטָרֶת הַפְּנִימִית וְדַקָּה,
 קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה, וְהַכְּהֵן הָעֲלִיּוֹן מֵהַכֹּל
 קוֹשֵׁר (מְקַטֵּר) אֶת הַקְטָרֶת הַזֶּה בְּקֶשֶׁר

רוּחַ אַחַת מְלַמְעָלָה, נוֹשֶׁבֶת וְיוֹשֶׁבֶת
 בְּאוֹתָהּ הָאֵשׁ, וּמִתְלַהֲטָת וּמִתְבְּשָׂמָת,
 וְלוֹהֲטָת, וְשׁוֹכְכָת בְּזִיּוּ יָקָר, וּמְאִירָה
 לְכַמָּה צְבָאוֹת שְׁעוּמָדִים בְּצַד יָמִין.
 וּמִצַּד הַשְּׂמַאל מִתְעוֹרְרָת רוּחַ אַחְרָת
 חֲזָקָה מִשְׁבַּרְת סְלָעִים וְנוֹשֶׁבֶת (וְיוֹשֶׁבֶת)
 בְּאוֹתָהּ הָאֵשׁ וּמִתְחַזְקָת וּמִתְנַבֵּרָת. וְאִזּוֹ
 מִתְלַבֶּשֶׁת מִמֶּנָּה אוֹתָהּ רוּחַ שְׂמַצַּד
 שְׂמַאל, וּמְאִירָה (וְלוֹהֲטָת) לְכַמָּה צְבָאוֹת

וּמֵהֵבֵא אֶת־קֶטֶר וְאֶת־קֶשֶׁר קִשְׂרָא דְמֵהֵימְנוּתָא, בְּחַד קִשְׂרָא. וְחַד מִדְּבַחָא אַחְרָא, וְאַקְרִי מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, וְדָא הוּא לְבַר, (רַבְרָבָא עֲלָאָה) וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל, מִקְרִיב עָלֶיהָ קֶרְבָּנָא נִיחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְלַתָּא, מִזְבַּח הַזֹּהֵב, וּמִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, בְּדָא קֶטֶרֶת. וּבְדָא חֲלָבִין וְאַמּוּרִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב. וְלֹא כְּתִיב שֶׁמֶן וְחֲלָבִין וְאַמּוּרִין יִשְׂמַח, אֲפִי עַל גַּב דְּאֶתְבְּסִמוּתָא דְרוּגְזָא וְדִינָא אֵינוּן. אֲבָל שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, חֲדוּתָא דְכֻלָּא אֵיהוּ, וְלֹא מִסְטָרָא דְרוּגְזָא וְדִינָא. וְדָא מִדְּבַחָא דְאֵיהוּ פְּנִימָאָה דְקְטֹרֶת (ס"א דְאֵינוּן פְּנִימָאָה דְקְטֹרֶת) דְקָה, בְּדַקוּתָא דְכֻלָּא, בְּקִשְׁוֹרָא דְמֵהֵימְנוּתָא, אֲקִרִי קוּל דְמָמָה דְקָה, וּבְגִין דְאֵיהוּ מִדְּבַחָא פְּנִימָאָה, דְאֶת־קֶשֶׁר בְּקִשְׁוֹרָא דְמֵהֵימְנוּתָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְעַל זֶה כְּתוּב, (משלי כו) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב. וְלֹא כְּתוּב שֶׁמֶן וְחֲלָבִים וְאַמּוּרִים יִשְׂמַח, אֲפִי עַל גַּב שְׁהִם הַתְּבַשְׂמוֹת שֶׁל הַרְגֵזוּ וְהִדִּין. אֲבָל שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת הֵם שְׂמֻחַת הַכֹּל, וְלֹא מִצַּד הַרְגֵזוּ וְהִדִּין. וְהַמְזֻבָּח הַזֶּה שֶׁהוּא פְּנִימִי שֶׁל קְטֹרֶת (שְׁהִם פְּנִימִיּוֹת הַקְטֹרֶת) דְקָה, בְּדַקוּתָא שֶׁל הַכֹּל, בְּקִשְׁוֹרָא הָאֲמוּנָה, נִקְרָא קוּל דְמָמָה

הָאֲמוּנָה, וְזֶה נִקְרָא מִזְבַּח הַזֹּהֵב. וּמִכָּאֵן נִקְטֹר וְנִקְשֵׁר קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה בְּקֶשֶׁר אַחַד. וּמִזְבַּח אַחַד אַחַר שֶׁנִּקְרָא מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, וְזֶהוּ בַחֲוִין, (גְּדוֹל עֲלִיּוֹן) וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל מִקְרִיב עָלָיו קֶרְבָּן נִיחָח לְקוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלַמָּטָה – מִזְבַּח הַזֹּהֵב וּמִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, בְּזֶה קְטֹרֶת, וּבְזֶה חֲלָבִים וְאַמּוּרִים.

מִדְבַּחַת אֶתְרָא, אֶקְרִי מִזְבַּח הַחֲצוֹן. וּפְנִימָאָה
 אֶקְרִי מִזְבַּח יי'. אֶתְרָא, אֶקְרִי מִזְבַּח
 הַנְּחֻשֶׁת, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מלכים א, ח) מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת
 אֲשֶׁר לְפָנַי יי' קָטָן מִהֶכִיל וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 מִהֶכִיל, (דברים לג) וּבְלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, תִּירִי. וּכְתִיב עַל
 מִזְבְּחֹתַי לְרִצּוֹן.

רַבִּי אֲבָא (אָהָא) אָמַר, כְּתִיב (שמות יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבַּח
 וְגו', לְקַבֵּל הֵהוּא פְּנִימָאָה בְּנֵה הָאִי, וְעַל דָּא
 אֶתְקַרִי יי' נְסִי. מַהוּ נְסִי. דְרִשִׁים רְשִׁימָא דְאֵת
 קַיִמָא קַדִּישָׁא. דְבִשְׁעָתָא דְעַמְלָק אֲתָא לְאֶעְפְּרָא
 הָאִי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא מְנִיחוּ דִישְׂרָאֵל, הָאִי מִזְבַּח
 קַיִמָא לְקַבְלִיָּה לְנִקְמָא הֵהוּא נִוְקְמָא דְאֵת קַיִמָא,
 וְעַל דָּא אֶתְקַרִי (ויקרא כו) תָּרַב נִוְקְמַת נְקָם בְּרִית.
 וְדָא אֶתְקַנַּת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. וּמֹשֶׁה

לשון הקודש

רַבִּי אֲבָא (אָהָא) אָמַר, כְּתִיב (שמות יז) וַיִּבֶן
 מֹשֶׁה מִזְבַּח וְגו', כְּנִגַּד אוֹתוֹ פְּנִימֵי בְּנֵה
 אֵת זֶה, וְעַל זֶה נִקְרָא ה' נְסִי. מַה זֶה נְסִי?
 שְׂרָשָׁם אֵת הָרָשָׁם שֶׁל אוֹת הַבְּרִית
 הַקְּדוּשָׁה. שְׂבִשְׁעָה שְׁעַמְלָק בָּא לְהַעֲבִיר
 אֵת הָרָשָׁם הַקְּדוּשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל, הַמִּזְבַּח
 הַזֶּה עָמַד כְּנִגְדוֹ לְנִקְמָת אוֹתוֹהָ נִקְמַת אוֹת
 הַבְּרִית, וְלָכֵן נִקְרָא (ויקרא כו) תָּרַב נִקְמַת
 נְקָם בְּרִית. וְזוֹ הַתְּקִינָה לְיִשְׂרָאֵל רָשָׁם

דְקָה, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא הַמִּזְבַּח הַפְּנִימִי
 שְׂנִקְשָׁר בְּקִשְׁר הָאֲמוּנָה.
 מִזְבַּח אַחֵר נִקְרָא מִזְבַּח הַחֲצוֹן,
 וְהַפְּנִימִי נִקְרָא מִזְבַּח ה'. הָאֲחֵר נִקְרָא
 מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, כְּמוֹ שְׂנִאָמַר (מלכים א-ח)
 מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר לְפָנַי ה' קָטָן
 מִהֶכִיל וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִכָּאן, (דברים
 לג) וּבְלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, שְׁנִימָם. וְכְתוּב עַל
 מִזְבְּחֹתַי לְרִצּוֹן.

בְּנֵה לְקַבֵּל הַאֵי מִזְבֵּחַ, וְקָרִי לִיָּה יְיָ נְסִי. וְדָא הוּא
מִזְבֵּחַ פְּנִימִי, (מלכים א, יט) קוֹל דְּמִמָּה דְקָה.

וְעַל דָּא אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגו', אֵשׁ
דְּאִשְׁתַּכַּח תְּדִירָא. וּמֵאֵי אִיהוּ. אֵשׁא דְיִצְחָק.
וּבְדִין, שְׂמָא דָּא, אֲדִנְיָ. וְכֵד יִסְדֵּר עָלָה כְּהֵנָּא
אֵינוֹן אֶעֱיוֹן, אֶתְבַּסְמָא בְּשְׂמָא, וְקָרִינוֹן לָהּ בְּשְׂמָא
דְּרַחְמִי, יְיָ, וְקָרִינוֹן לָהּ בְּשְׂמָא דָּא. וְלִזְמַנִּין קָיִימָא
כְּגִוּוֹנָא דָּא, וְלִזְמַנִּין קָיִימָא כְּגִוּוֹנָא דָּא. רַבִּי שְׂמַעוֹן
אָמַר, תִּירֵי הַזֶּה, וּפְנִימָאָה קָיִימָא עַל הַחֹוּא דְלִבְרָא,
וּמְנַה אֶתְזֶן, וְאֶתְקַשְׂרָא דָּא בְּדָא.

זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן. (ויקרא ו) רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (תהלים
קמה) צְדִיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו.
צְדִיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו, הָא תַּנִּינוֹן, כְּמָה אֵית לִזְוֹן לְבָנֵי
נְשָׂא לְאַסְתַּכְּלָא בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן, וְלֹא יִסְטוּ

לשון הקודש

כְּמוֹ זֶה, וְלַפְעָמִים עוֹמְדָת כְּמוֹ זֶה. רַבִּי
שְׂמַעוֹן אָמַר, שְׁנַיִם הֵינּוּ, וְהַפְּנִימִי עוֹמֵד
עַל אוֹתוֹ אֶחָד שְׂבַחוּיָן, וּמְמַנּוּ גִזּוֹן,
וְנִקְשְׂרִים זֶה עִם זֶה.

זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (תהלים
קמה) צְדִיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל
מַעֲשָׂיו. צְדִיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו, הֲרֵי שְׁנִינוּ,
כְּמָה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם לְהַתְּבוּנָן בְּכָבוֹד
רְבוּנָם שְׂלָא יִסְטוּ מִדְּרָכָם הַחוּצָה, שְׁתֵּרֵי

קְדוּשָׁה. וּמִשָּׁה בְּנֵה כְּגִוּוֹדָה מִזְבֵּחַ, וְקָרָא לוֹ
ה' נְסִי, וְזֶהוּ מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, (מלכים א-יט) קוֹל
דְּמִמָּה דְקָה.

וְעַל כֵּן, אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגו',
אֵשׁ שְׂנַמְצָאֵת תָּמִיד. וּמִי הִיא? הַאֵשׁ שֶׁל
יִצְחָק. וְאֵז הַשֵּׁם הַזֶּה – אֲדִנְיָ. וּכְשִׁיסְדֵּר
עָלָיו הִכְהֵן אוֹתָם עֲצִים, הוּא מִתְּבַשֵּׂם
בְּשֵׁם, וְקוֹרְאִים לוֹ בְּשֵׁם הַרְחָמִים – יְיָ,
וְקוֹרְאִים לָהּ בְּשֵׁם הַזֶּה. וְלַפְעָמִים עוֹמְדָת

מֵאַרְחֵיהֶוּ לְבַר. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דִּינָא תְּלִי
בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּעֵלְמָא עַל דִּינָא אֲתַבְּרִי וְקִיּוּמָא.

וְעַל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מִחֻבּוּבִי, דְּלֹא
יָדַע זְמַנָּא דִּדִּינָא שְׂרִיָּא עֲלוּי. יְתִיב בְּבֵיתִיהָ,
דִּינָא שְׂרִיָּא עֲלוּי. נָפֶק מִבֵּיתִיהָ לְבַר, דִּינָא שְׂרִיָּא
עֲלוּי. וְלֹא יָדַע אִי יְתוּב לְבֵיתִיהָ אִי לָאוּ. נָפִיק
לְאַרְחָא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, דְּהָא כְּדִין דִּינָא
נָפִיקָא קַמֵּיהָ, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו
יִחְלָד. בְּגִין כֵּן, בְּעֵי לְאַקְדָּמָא וְלִמְבַעֵי רַחֲמֵי קַמֵּי
מַלְכָּא, בְּגִין דִּישְׁתַּזְיֵב מִן דִּינָא, בְּשַׁעֲתָא דְשְׂרִיָּא
בְּעֵלְמָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא שְׂרִיָּא דִּינָא בְּעֵלְמָא,
הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימַר, הָא תְּגִינֵן, וְאַתְעֲרוּ חֲבַרְיָא,
אֵל בְּכָל אֲתַר חֶסֶד הוּא, פְּמָה דְאַתְ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּגִידוֹ. וְהוּ שְׂפָתוֹב (שם פה) צֶדֶק לְפָנָיו
יִחְלָד. מִשׁוּם כֵּן צְרִיךְ לְהַקְדִּים וּלְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ כְּדִי שִׁינְצֵל מִן הַדִּין
בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא שׁוֹרְהָ בְּעוֹלָם, שְׁהָרִי בְּכָל
יוֹם וְיוֹם שׁוֹרְהָ הַדִּין בְּעוֹלָם. וְהוּ שְׂפָתוֹב
וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם.

עֲתָה יֵשׁ לֹמַר, הָרִי שְׁנִינֵן, וְהַתְּעוֹרְרוּ
הַחֲבַרְיִים, אֵל בְּכָל מְקוֹם חֶסֶד הוּא,

בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַדִּין תְּלִוֵי בְּעוֹלָם, מִשׁוּם
שְׁהָעוֹלָם נִבְרָא וְעוֹמֵד עַל הַדִּין.

וְלָכֵן צְרִיךְ אָדָם לְהַשְׁמֵר מִחֲטָאוֹ, שְׁלֹא
יָדַע אֵת הַזְּמַן שֶׁהַדִּין שׁוֹרְהָ עֲלוּי. יוֹשֵׁב
בְּבֵיתוֹ - הַדִּין שׁוֹרְהָ עֲלוּי. יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ
הַחוּצָה - הַדִּין שׁוֹרְהָ עֲלוּי, וְלֹא יָדַע אִם
יָשׁוּב לְבֵיתוֹ וְאִם לֹא. יוֹצֵא לְדֶרֶךְ - עַל
אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, שְׁהָרִי הַדִּין יוֹצֵא

אָמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל, וְדָא נְהִירוּ דְחַכְמָה עֲלָאָה,
וְאֵת אֲמַרְת וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם, שְׂבִיב קְרָא כָּל
אֲלִין שְׂמָהֵן, וְאֲחִיד בְּהֵא, אִי הָכִי לָא קַיִמִין מִיִּלִּי.
וְעוֹד, דְּכַתִּיב, (ישעיה ט) אֵל גְּבוּר, אִו נֹקִים לִיה דִּינָא,
אִו נֹקִים לִיה רַחֲמֵי.

אֲלָא הָכִי שְׂמַעְנָא, חֵיבֵינָא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא.
דְּלִית לָךְ בְּכָל אֵינֹון כְּתָרִין עֲלָאִין דְּמַלְכָּא
קַדִּישָׁא, דְּלָא כְּלִילָן רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי.
וְחֵיבֵינָא, מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, שְׂפִיר בְּהַחֲוָא דְּכַתִּיב אֵל
גְּבוּר, אֲלָא אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם מַהוּ, דְּהָא
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא קַיִמָּא בְּדִינָא, בֵּין דְּבַנֵּי עֲלָמָא
זְכָאִין, בֵּין דְּלָא זְכָאִין. לָא הָוָה בִּידֵיהּ, אֲתוּ שְׂאִילוֹ
לִיה לְרַבִּי שְׂמַעוֹן. אָמַר לוֹן, וְדָאִי אֵל זֹעֵם בְּכָל

לשון הקודש

עליונים של המלך הקדוש שלא כלולים
רחמים בדין, ודין ברחמים. ורשעים
מהפכים רחמים לדין.

אמר לו רבי יהודה, טוב בזה שכתוב
אל גבור, אלא אל זעם בכל יום מהו?
שחרי בכל יום ויום עומד בדין, בין
שבני העולם זכאים, בין שלא זכאים.
לא היה בידו. באו ושאלו לו לרבי
שמעון. אמר להם, ודאי אל זעם בכל

כמו שנאמר (דברים י) האל הגדול, וזה
אור של חכמה עליונה, ואתה אמרת
ואל זעם בכל יום. עוב הפסוק כל אלו
השמות ואחו בזה. אם כן, לא עומדים
הדברים. ועוד, שכתוב (ישעיה ט) אל
גבור, או שנעמיד אותו בדין, או
שנעמיד אותו ברחמים.

אלא כך שמענו, הרשעים מהפכים
רחמים לדין. שאין לך בכל אלו כתרם

יוֹם, וְהָא אִוְקְמוּהָ חֲבַרְיָא, לְזַמְנִין הוּא דִּינָא,
 לְזַמְנִין הוּא ^(דף ק"א ע"א) רַחֲמֵי. אִי זַכָּאִין בְּנֵי עֲלָמָא,
 הָא אֵל קַיִמָא, וְהוּא חֶסֶד. וְאִי לָא זַכָּאִין, הָא אֵל
 קַיִמָא, וְאִקְרִי גְבוּר, וְעַל דָּא קַיִמָא בְּכָל יוֹמָא.
 אֲבָל מְלָה שְׁפִיר הוּא, אֵל בְּכָל אַתְר,
 נְהִירוֹ ^(כב) דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה הוּא, וְקַיִמָא
 בְּקַיִוְמִיהָ בְּכָל יוֹמָא, דְּכַתִּיב, ^(תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל
 הַיּוֹם. וְאֵלְמָלָא דְהָאִי אֵל אַתְעַר בְּעֲלָמָא, לָא יְכִיל
 עֲלָמָא לְמִיָּקָם אֲפִילוּ שְׁעֵתָא חֲדָא, מִקַּמֵּי דִינִין
 תְּקִיפִין דְּמַתְעַרִין בְּעֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, ^(בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְרָאָם, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלֶּא בְּאַבְרָהָם,
 בְּאַתְעָרוּתָא דְאַבְרָהָם קַיִמֵי, וְכַד אַתְעַר אַבְרָהָם
 בְּעֲלָמָא, כָּל אֵינּוֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל יוֹמָא
 וְיוֹמָא דְחֵי לְהוּ לְבַר, וְלֹא קַיִמִין קַמִּיהָ.

לשון הקודש

היום. ואלמלא שאל הוה מתעורר בעולם, לא יכול העולם לעמד אפלו שעה אחת מלפני הדינים הקשים שמתעוררים בעולם בכל יום. והו שכתוב ^(בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, בהתעוררות של אברהם עומדים, וכשמתעורר אברהם בעולם,

יום, והרי בארוה החברים, לעתים הוא דין ולעתים הוא רחמים. אם זוכים בני העולם, הרי אל עומד, והוא חסד. ואם לא זוכים, הרי אל עומד, ונקרא גבור, ועל זה עומד בכל יום.

אבל דבר נאה הוא, אל בכל מקום והו אור ^(כב) החכמה העליונה, ועומד בקיומו בכל יום, שכתוב ^(תהלים נ) חסד אל כל